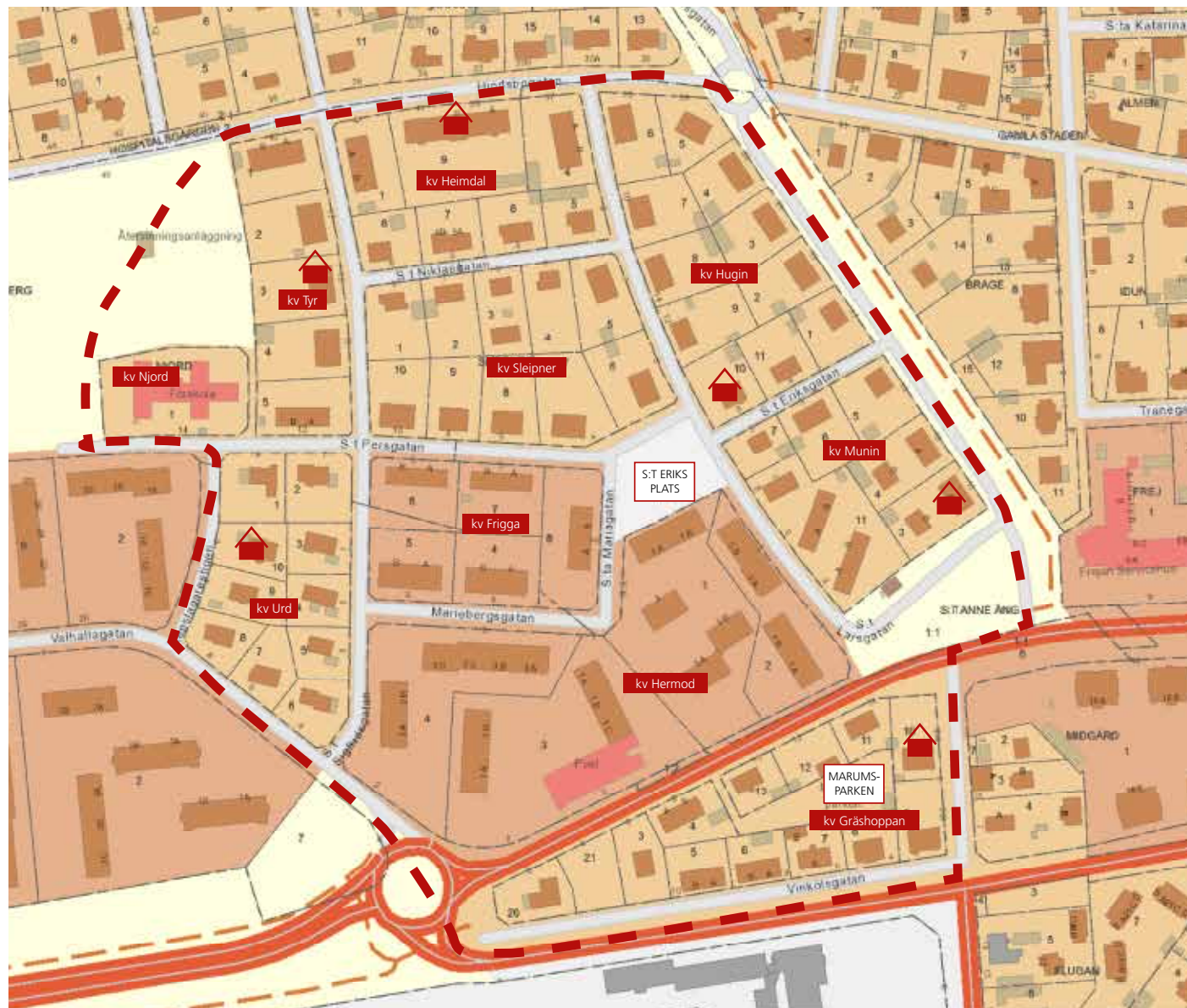


SKARA



S:t Anne äng

S:T ANNE ÄNG



Berörda kvarter

Frigga, Gräshoppa, Heimdal, Hermod, Hugin, Munin, Njord, Sleipner, Tyr, Urd.



Byggnader som är välbevarade och värda ta lite extra hänsyn till vid framtida förändringar:

- Hindsbogatan 39-41 (Heimdal 9)
- Repslagarestigen 4 (Urd 10)
- S:t Eriksgatan 6 (Hugin 10)
- Sven Hofsgatan 11A (Munin 3)
- S:t Sigfridsgatan 15 (Tyr 3)
- Vinkölsgatan 2A (Gräshoppa 10)



TUSEN ÅRS HISTORIA, TUSEN MÖJLIGHETER FRAMÅT.

Skara är en stad med en lång och levande historia. Men det är också en plats för ständig förändring och utveckling i stort och smått.

Ett av mina uppdrag som stadsarkitekt är att se till att göra plats för det nya utan att äventyra dagens kvaliteter. Ibland uppstår spänningar mellan dagens behov och önskningar och stadsrummets långsiktiga värden, men oftast kan man hitta en väg där förändring kan ske med respekt för det gemensamma arvet.

Ambitionen med denna skrift är att beskriva stadens bostadsbebyggelse: område för område, 1990-tal såväl

som 1890-tal, det fantastiska likaväl som det mindre fantastiska. Vi försöker sätta fingret på områdets karaktär och därigenom underlätta för den som går i tankar om att bygga ut eller måla om.

Förhoppningsvis kan detta bidra till en gemensam bild av vad vi är satta att förvalta, och en ökad medvetenhet om vad som är värt att värna. Kanske får vi tillsammans också syn på vår stad ur en lite annan vinkel.

ANDERS KYRKANDER
stadsarkitekt

S:T ANNE ÄNG – DE SMÅ FLERBOSTADSHUSENS STADSDEL



Till vänster: Det välbevarade huset på S:t Sigfridsgatan 15. Notera de självbärande balkongerna och att fönstren är i liv med fasaden.
Till höger: Bostadshuset på S:t Eriksgatan 6 där 1920-talet sätter tydliga spår. Notera kopparinklädnaderna, pelarimitation i hörnen, de kontrasterande kulörerna och de lätta balkongräckena.

S:t Anne äng är en stadsdel där de mindre flerbostadshusen dominerar. De första radat upp sig utmed Sven Hofsgatan, en gång ljusa, lätta och enhetliga utmed järnvägen till Lidköping. Idag är det en mera brokig samling utmed en gata med ovanligt väl tilltagen och alléförsedd gång- och cykelväg.

Den dominerande delen av S:t Anne äng började bebyggas på 1930- och 1940-talen. I de äldsta husen syns att övergången mellan det klassicistiska 1920-talet och 1930-talets funktionalism (modernism) skedde stegvis. Utsmyckningar och kolonner har fått göra avtryck i de annars enkla formerna och släta fasaderna – där putsen fortfarande är kvar. En fin och välbevarad 1930-talsvilla där 1920-talet fortfarande sätter avtryck är S:t Eriksgatan 6.

De mindre flerbostadshusen i två och en halv våningar dominerar stadsdelen och skapar en karaktäristisk skala. För övrigt är det mera brokigt eftersom bebyggelsen har renoverats och byggts om på många olika sätt

genom åren. Redan på 1980-talet hade den en gång lätta och eleganta karaktären förbytts i tunga tilläggsisoleringar och trä- eller tegelfasader som stämmer illa med byggnadernas ursprungliga putsfasader. Ett kännetecken på ett stort antal byggnader i stadsdelen är dock att takfotsfrisen tillåts fortsätta in på gavlarna. Något som faktiskt ofta har fått vara kvar, trots väldigt genomgripande fasadombyggnader.

Vill du få en uppfattning om hur det kan ha sett ut från början får du titta på Hindsbogatan 39-41, som har renoverats och underhållits med hänsyn till hur det en gång byggdes. Här finns många fina detaljer som entrédörrarna, matchande fransk balkong med smidesräcke och profilerad takfot. Byggnaderna intill framstår vid en jämförelse som tidsvilsna med tunga entrétak och tilläggsisolerade träfasader med locklist. Hur gamla är de egentligen? Vilken tid kommer de ifrån? Vad är det de berättar? Ovarsamma renoveringar gör byggnaderna mer anonyma och sätter färre avtryck hos oss som betraktare.

AVSKILD OCH TRAFIKSEPARERAD



Till vänster: 1960-talsbebyggelse i kvarteret Hermod med bilfria inngårdar och grönska i vardande. Notera den fina entréporten.

Till höger: S:t Sigfridsgatan 7 är en fin representant för områdets villabebyggelse från 1960-talet. Huset är byggt 1964.



S:t Anne äng omgärdas av de större genomfartsgatorna Hindsbogatan i norr, Sven Hofsgatan i öster och Skaraborgsgatan i söder. Det gör gatorna inne i stadsdelen lugna och ganska stillsamma.

1960-talsbebyggelsen i kvarteret Hermod hade ursprungligen kontrasterande kulörer i olika varianter. Sedan 1990-talet får husen nöja sig med tegelimitrande fasadsten i gult och orange. Tyvärr gör det inte kvarteret piggare, men den tidstypiska grupperingen omkring gröna inngårdar är alltjämt en kvalitet för boende och besökande – helt i trafiksepareringens anda.



Till vänster: Inngårdssidyll på Sven Hofsgatan 11B. Skalan är mycket typisk för stadsdelen.

MARUMSPARKEN



Till vänster: Ett av tidigare Skara Bostads Aktiebolags tre hus i kvarteret Gräshoppa, med baksidan in mot det gemytliga och närmast lantliga Marumsparken. Till höger: Det säregna Vinkölgatan 2A med kupolliknande plåtklätt tak över trapphusutbyggnaden.

Längst i söder finns kvarteret Gräshoppa som bildar ett eget stadsrum omkring Marumsparken. En liten kil i övergången mellan S:t Anne äng och Oxbacken. Tomterna har styckats av omkring en liten park, som också fungerar som infart till byggnadernas baksidor. De olika gårdshusen i såväl trä som tegel ger en sär egen variation och förtjänar att lyftas fram. Ett och annat plank skymmer tyvärr sikten och skapar barriärer inom kvarteret.

Området bebyggdes under 1900-talets två första decennier och är därmed stadsdelens äldsta område. Många av byggnaderna är kraftigt förändrade sedan de byggdes men Vinkölgatan 2A förtjänar att lyftas fram för trapphusets speciella plåtklädda kupolliknande tak, fina fönster och smidesräcken. Utöver kvarterets mer traditionella sekelskiftesvillor (med

ursprungligen två lägenheter per byggnad) finns tre större flerbostadshus i två våningar (med ursprungligen åtta små lägenheter per byggnad) som började byggas 1917. Dessa tre utgör en slags föregångare till de flerbostadshus som senare byggdes utmed Sven Hofsgatan. Byggare var Skara Bostads Aktiebolag som med en filantropisk utgångspunkt upplät lägenheter med rimlig hyra till bland annat skomakare, skräddare, magasinskarl, lokförare och grovarbetare.

Längst i väster, närmast rondellen som delar upp Skaraborgsgatan och Vallgatan, ligger en mexitiegelvilla från 1973. Helt klart en av stadsdelens nyaste byggnader.



VÄRT ATT VÄRNA



Till vänster: Ett graciöst entrétak på S:t Sigfridsgatan 17. I mitten: En av portarna på det väl omhändertagna huset på Hindsbogatan 39-41. Detaljerna gör helheten: diskret cykelställ, portomfattning i grå kalksten, entrédörr i trä, fransk balkong med smidesräcke och trekantig portnummerlampa. Till höger: Två av tidigare Skara Bostads Aktiebolags tre hus i kvarteret Gräshoppa. Här med framsidan mot Vinkölgsgatan och Vallgatan. Längst ner: Entrétaget på S:t Sigfridsgatan 15 blickar tillbaka till 1920-talet med sina pelare och dekorativa takfotsfris.

S:t Anne äng är de små flerbostadshusens stadsdel, där tvåvåningshusen dominerar. Självklart med hänsyn till kvarterens olikheter, bör denna skala respekteras och vara utgångspunkt för nybyggnader och tillbyggnader. För den befintliga bebyggelsen gäller att ta vara på de särdrag som finns som karaktäriserar framförallt 1920- och 1930-talets bebyggelse. När det är dags för fasadbyte är putsfasader att föredra, en tilläggsisolering kan mildras om fönstren flyttas ut i fasadliv och bättre och mer tidstypiska fasadkulörer gör stor skillnad för helhetsintrycket. Ta vara på de lätta entrétaken och balkongerna som ännu är kvar, och låt dem vara förebild för nya. Stadsdelens 1950-talshus behöver förstås sin egen hantering, där de fina tegelfasaderna är mest karaktäristiska. S:t Anne äng behöver låta byggnaderna berätta mer om vilken tid de kommer ifrån, så får stadsdelen blomma ut!

Axel Demker

Plan- och bygglövsarkitekt, bebyggelseantikvarie

Läs mer

Moderna Skara – en guide till efterkrigstidens bostadsbebyggelse.

Ulf Larsson och Lisa Molander. Västergötlands museum (2010).

Bebyggelseutvecklingen (s. 206-357) i *Skara efter 1900*. Ulf Larsson (2011).

Skara tätort – bebyggelsehistorisk inventering. Skara kommun (1985).

Detta är en skrift om den stadsdel du bor i.

Med skriften vill vi beskriva den karaktär stadsdelen har idag och hur den har uppstått. Den är också en hjälp när du funderar på att söka bygglov eller göra andra förändringar.

Vi har tusen års historia. Och tusen möjligheter framåt.

